

apatično napram zdravstvenim naredbam. Kako je priti temu v okom? Zdravstvena vzgoja se mora izpopolniti, to je edina pomoč. Čim kulturnejši je narod, tembolj si zna pomagati. G. doktor nam je nato pokazal na drastičnih slučajih, kako neekonomično, apatično in indolentno je naše ljudstvo v zdravstvenem pogledu. Vrednosti človeškega življenja pa sploh ceniti ne zna. Kakor imamo katekizem za naše duševno zveličanje, tako bi tudi morali imeti katekizem za telesno zdravstveno življenje. Zdravnik in pedagog si morata podati roke.

Zborovalci so predavali v velikim zanimanjem sledili in tov. predsednik se je g. predavatelju v imeju društva zahvalil za zanimiva izvajanja. Pri slučajnostih je bil enoglasno sprejet predlog tov. O. Zolnirja, da prispeva vsak tovariš letno 5 % od draginske doklade za organizacijski sklad, spet lep dokaz, da se naše učiteljsko populno vedno svojih stanovskih dolžnosti in da dobro razumeva in zna ceniti pomen organizacije.

Prilagodnje zborovanje se vrši meseca maja.

+ Ukrajno učiteljsko društvo v Velkovicu zboruje dne 13. t. m. ob 9. uri dopoldne v prostorih velikovške ljudske šole.

Kronika.

= **Masarykova sedemdesetletnica.** V nedeljo 7. t. m. je dopolnil 70. leto svoje starosti največji Čeh sodobnosti in eden največjih sinov češkega naroda sploh — predsednik čehoslovaške republike, Tomáš Masaryk. Tega dne so se vršile po vsej čehoslovaški republiko velikanske svečanosti. Tudi mi Jugoslavlani smo se tega dne spominjali s hvaležnostjo moža, ki nam je v našem narodnem boju pred vojno, kakor tudi med njo, izkazal naravnost neprecenljivo pomoč. Srbska akademija znanosti je imela v nedeljo v vseučiliški dvorani slavnostno sejo ter je izvolila ob tej priliki Masaryka svojim članom. Beograjski občinski odbor je v znak jugoslovanske prijateljstva imenoval dr. Masaryka častnim meščanom mesta Beograda ter nazval ulico v Beogradu z imenom znamenitega češkega moža.

= **Jos. Štirar** je obhajal dne 6. marca t. l. v Aspangu na Nižjem Avstrijskem svoj 84. rojstni dan. Razmere, v katerih živi zadnje čase naš pesnik in pisatelj, so skrajno žalostne. V slovenskem časopisju se je sprožilo že parkrat misel, da bi se nabirali darovi v blagu širom domovine ter se pošiljali slavnemu možu na Nižje Avstrijsko. Na ta način bi lajšali pesniku na stare dni življenje, ki je bilo vse posvečeno slovenski domovini.

= **Vojaška razdelitev naše kraljevine.** Prestolonaslednik regent Aleksander je podpisal ukaz o vojaško-teritorialni razdelitvi kraljevine SHS. S tem ukazom je bil zamenjan ukaz z dne 19. avgusta 1919. Z njim je vsa kraljevina razdeljena v 4 armije, 16 divizijskih oblasti, 48 polkovnih okrožij, 192 bataljonskih srezov.

= **Ukrajinci o nas.** Časopis „Ukrajinski prapor“ z dne 24. svečana t. l. prinaša o Jugoslaviji obširnejši članek, ki vsebuje sledeči za nas jako zanimiv odstavek: „Če že govorimo o kulturni stopnji posameznih delov Jugoslavije, moramo omeniti, da so dospeli Slovenci na najvišjo kulturno stopnjo. V Sloveniji najdemo dobro urejeno državno življenje. Železniški promet je točen po voznem redu, vozovi zakurjeni in razsvetljeni. Ne sliši se ničesar o napadih in ropih, tako da je vsak državljan kakor tujec varen in svoboden. Vpliv dobre odgoje in discipline je viden v vseh krajih ljudstva. Bolstvo je zelo razvito. Slovenci so se z svojš Avstrijo zaman borili za svojo univerzo; dobili pa so jo od svoje narodne vlade v Ljubljani. Med Slovenci je velika skrb in mnogo požrtvovalnosti za umetnost. Opera in drama delujeta in sijajno napredujeta.“ Tovarišica Anica R., ki nam je poslala to zanimivo notico, pristavlja: „Morda bo marsikateri opustil zabavljaje čez našo mlado in ljubo domovino, če bode čital, kako sodijo o nas naši oddaljeni ukrajinski bratje.“

= **Čehoslovaško šolstvo.** V naučnem odseku češke narodne skupščine je bil sprejet predlog, da se na ljudskih in meščanskih šolah odpravi šolnina. Sprejet je bil tudi zakonski načrt o preskrbi stanovani učiteljem. Dalje se je sklenilo, da se uvedejo kmetijske nadaljevalne šole, ki se bodo imenovale kmetijske ljudske šole. Obiskovanje teh šol bo obvezno. Dobro bi bilo, ko bi jih tudi mi posnemali.

= **Leb človekoljubja.** Belgijske strokovne organizacije so sprejele predlog, da naj vsak delavec žrtvuje plačo ene ure za sklad v svrhu podpore dunajskih otrok. Tako se dela le med onimi, ki imajo čut za bližnjega, naj si bodo tudi nekdanji sovražniki, saj vedo, da tega sovraštva niso sami povzročili.

= **Amerika za kmetijske šole v Jugoslaviji.** Neka angleška družba iz Kanade

s kapitalom 15 milijonov dinarjev se je ponudila ministrstvu za kmetijstvo, da je pripravljena obnoviti vse prejšnje kmetijske šole po vseh krajih države SHS. Poleg teoretičnega pouka, ki bi ga opravljal angleški in jugoslovanski strokovnjaki, bi se otvorili tudi praktični tečaji, na katerih bi se poučevali predmeti vseh vrst. Ker je cilj družbe humanitarne, ne zahteva nobenih koncesij in hoče nositi vse stroške sama. Pogajanja še niso definitivno dovršena.

= **Stolica slovanskih jezikov na ameriškem vseučilišču.** Vseučilišče Columbia v Novem Yorku je ustanovilo stolico za slovanske jezike.

= **Stolico za slavistiko** so ustanovili v Königsbergu in jo poudarili slavistu monakovskega vseučilišča Erihu Bernekerju.

= **Spletke koroških Nemcev.** Kakor že znano, razširjajo Nemci na Koroškem med manj zavedne Slovence listke, katerih vsebina je naperjena proti Jugoslaviji. Najnovejši se pa glasi: *Kärntner den Kärntnern! Nicht den Laibachern und nicht den Wienern, nicht den Serben und nicht den Berlinern! Könnten wir nicht eine selbständige Republik unter Gleichberechtigung der Deutschen und Slovenen werden? In dajje... Könnten wir an der Spitze des Staates nicht abwechselnd einen Deutschen und einen Slovenen haben?* — Grozna hinavščina, ki pa ne bo dosegla svojega namena, da bi zbegela Slovence pri glasovanju. Listek ima samo nemško besedilo, in to je najboljši dokaz, kakšno enakopravnost hočejo dati koroškim Slovencem!

Iz Jugoslavije.

= **Nova vlada za Slovenijo.** Čuje se, da nameravajo imenovati za Slovenijo sledečih šest poverjenikov: za notranje zadeve prof. Remca, za provosodje svetnika Fona, za socialno skrbstvo dr. Gosarja, za kmetijstvo Jakoba Jana, za javna dela inž. Serneca, za uk in bogočastje dr. Verstovška. Radovedni smo, kako se bo počutil Goričan Fon v družbi novega poverjenika za uk in bogočastje, ki nam je pred meseci z aprobacijo znane zemljepisne knjige odzrel najlepše kose slovenske domovine in jih vrzel v žrelo nenasitnemu tulincu!

= **Prememba v višem šolskem svetu.** Vlada je imenovala kot zastopnika socialnega skrbstva v višem šolskem svetu namesto gđ. Stehijeve, ki so jo kratkim potom odslovili. Lavtižarja, to je onega Lavtižarja, ki je v najnevarnejši medvojni dobi v svoji lastnosti kot takratni mestni šolski nadzornik denunciral upravnemu referentu Kaltenebergerju podrejeno učiteljstvo, da ne uči šolske mladine avstrijske himne. Vlada je danes vsemogočna. Toda izjavljamo na ves glas: *Lavtižar ne sme soditičevali v višem šolskem svetu o usodi učiteljstva.*

= **Najnovejšemu članu višjega šolskega sveta in bivšemu c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Lavtižarju v album.** Iz zapiskov viteza Kaltenebergerja — dobesedno: *Wie der Schulinspektor Lavtižar brevi manu mitgeteilt hat, kennen die Schüler der V. Klasse der I. städt. Volksschule (Lehrer Ambrožič) und der VI. Klasse der IV. städt. Volksschule (Lehrer Likar) die österreichische Volkshymne nicht. — Ein Bericht wird gewärtigt. Kalteneberger m. p.* Prinašamo to Kaltenebergrovo opazko v podkrepitev gorenje pred to stoječe notice.

= **Krščansko učiteljstvo** zastopajo po mnenju profesorja Fabinca tisti junaški Slomškarji, ki so zadnji čas začeli iz Lavernikovega plota zopet streljati s smrdečim strelivom slomškarjskega kalibra na napredno učiteljstvo. Zadnjič so se spravili nad upravnika našega glasila, ker jim je bil v I. letošnji številki povedal nekaj bridkih resnic. Jezé se, ker se jim je očitala neznačajnost, ker so se za razne podpore in nagrade, ki jih je večina Slomškarjev prejela iz Šušteršič-Lampetovega korita, prodali politični stranki. Pa povejte, koliko tovarišev v vaših vrstah ima glede tega očitka čiste roke? Posnemali ste svojega mojstra Šušteršiča, ki vam ga kot nekakega *deus ex machina* slikate na prazne stene svojega obskurnega lističa, češ, kaj bi bilo z nami, ko bi se povrnil. Mi se ga nismo strašili niti tedaj, ko je s pomočjo korumpirane nemške vlade delil vam in Nemcem deleže iz žepov vseh davkoplačevalcev, nas pa kruto pritiskal, pa bi se ga bali sedaj? Take vrste ljudje so le v strašilo neznačajnim ljudem, ki jih štejejo vaše vrste čbilco!

Našemu upravniku očitata, da ga je »Zaveza« kupila s podelitvijo upravištva našega lista in pa z založništvo njegovih zgodovinskih učnih slik. Mi pa vemo le toliko, da je naš upravnik za vse ogorčno delo, ki ga ima z listom, prejel pet let mesečne nagrade po 40 K, ki

se mu je leta 1919 zaradi naraščajočega dela povišala na 80 K.

Slomškar ne bi tega dela opravljal niti za 200 K mesečno, pa bi si vrhuteza izgovoril še kako mesto nadučitelja, nadzornika ali sličnega.

Upravnike zgodovinske učne slike pa je založila in izdala »Učiteljska tiskarna« l. 1909, torej pet let pred podelitvijo upravištva po »Zavezi«. Iz tega se da po slomškarjski logiki sklepati, da je našega upravnika kupila l. 1909 tiskarna in ga z masnim dobičkom pet let pozneje prodala »Zavezi«.

Profesor Fabinc mora kot bivši vojak (s Štrmeljem menda nista bila skupaj na fronti?) natančno poznati vse vrste kalibra, kati, dokler je služboval kot suplent v Ljubljani in pozneje kot učitelj na Jesenicah, je bil strasten liberalce, ki se je po predalih Slovenskega Naroda lasal z jeseniškimi klerikalci, da se je kar kadirlo, pozneje pa je poniknil in prelezel iz Svibnega do Dobrove in končno do smotrene Kanose: v Ljubljano na trgovsko šolo. Politicariji bi imenovali tako preobrazbo iz liberalnega stanja v klerikalno: politično metamorfozo. Pričakujemo, da nam profesor Fabinc v prihodnji številki svojega glasila, ki mu je na čelni strani minulega letnika stekel edini ostanek krščanstva naslov »Glasilo« jugoslovanskega krščanskega učiteljstva«, razloži, kake vrste kaliber je to! Prosimo!

Ako k sklepu še omenjamo, da je nek vaš pristaš — le izprašajte se med seboj, kdo bi to bil — našemu upravniku v zlati dobi vašega razvoja parkrat pomisljivo namignil, češ: daj no, saj ne bo zastoj! —, da pa je naš upravnik vselej s primernim zaničevanjem v tisto korito pljunil in stopal preko njega, smo povedali to pot dovolj. Če hočete to nepotrebno in brezplošno lasanje nadaljevati, pa in prihodnjč kaj več.

= **Doslednost.** »Slov. Učitelj« se je spravil v svoj 2. številki nad učiteljstvo iz zasedenega ozemlja, ki mu je baje zato na potu, ker ni črno in modruje sledeče: »Večina liberalnega učiteljstva je zapustila svoje postojanke in si poiskala ugodni mest v Jugoslaviji.« Nekoliko niže nadaljuje: »Zal, da je mnogo (ne več večina!) učiteljstva zapustilo svoje postojanke, naker pozabi na vse dosedaj povedano ter lopne samega sebe po grešnih zobeh z besedami: „Slovenec“... poroča o vsestranskem pritisku ital. oblasti na učiteljstvo. Učitelji se ne vdajo niti za las, temveč stoji trdno kakor skala. Veseli nas ta značajnost naših tovarišev onstran demarkacijske črte!« — Kaj ne, kaka doslednost? Najprej je večina liberalnega učiteljstva odšla, a zatem velik slavospev na značajnost tovarišev onkraj demarkacijske črte! Človek, ki te besede čita, bi utegnil misliti, da so ostali na okupiranem ozemlju samo Slomškarji! A številke pokažejo situacijo malo drugačnejšo! Zadnja uradna statistika civilnega komisarijata v Trstu izkazuje v zasedenem ozemlju 620 slovenskih učiteljev, oziroma učiteljic. Od tega števila si lasti »Slov. Učitelj« (na str. 36) 42 notranjskih in 30 idrijskih, torej v skupnem številu 72 prištejev. Naj jih le ima, četudi dobro vemo, da je v tem številu zapovedanih precej takih, ki ne spadajo po svojem poklicu v vrste učiteljskega stanu! Če odštejemo teh 72 Slomškarjev od skupnega števila vsega slovenskega učiteljstva onkraj premirne črte, tedaj se nam pokaže število 548, ki predstavljajo vsekakor napredno večino slovenskega učiteljstva v okupiranem ozemlju. Iz povedanega sledi, da je »Slov. Učitelj« izustil zopet enkrat nesramno laž, ko je trdil, da je večina liberalnega učiteljstva odšla v Jugoslavijo. Dokazali smo na številkah ravno nasprotno, da je namreč večina liberalnega učiteljstva ostala na svojih postojankah, Slomškarjem se pa vrste onkraj demarkacijske črte krčijo, a se jim tudi tostran črte nočejo množiti (glej poročilo II. seje str. 48!) Sicer pa prosimo prijatelje okrog »Slov. Učitelja«, naj puste učiteljstvo iz zasedenega ozemlja lepo v miru v Jugoslavijo, do katere ima to iste pravice kakor jih imajo oni — veliki jugoslovanski patriotje!

= **Sramujejo se krščanskega imena.** Naslovni list »Slov. Učitelja« za l. 1919. nosi sledeči nadpis: »Slovenski učitelji — glasilo jugoslovanskega učiteljstva«. — Urednik profesor F. Fabinc je vrzel krščanski naslov krščanskega učiteljstva med staro šaro. Tako je pripadalo za jugoslovansko tiskarno in knjigarno še »krščansko učiteljstvo! Pač tako kakor boljše kaže!

Iz IX. seje višjega šolskega sveta.

V četrtek in petek dne 4. in 5. marca t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik prof. Vadnjal je otvoril sejo in konstatiral sklepčnost. Na predlog overovateljev zapisnika zadnje seje se isti odobri. Nato je odgovarjal predsednik na interpelacijo v Grošelj-dr. Mencejevi aferi.

Potem so sledila poročila višjih šolskih nadzornikov o izvršenih konvencijah od zadnje seje. Iz tega poročila povzamemo, da se je ukrep višjega š. sveta, da se Jos. Wagner, nadučitelj extra statum na deški ljudski šoli v Sp. Šiški razreši od šolskega vodstva in se vodstvo podeli najstarejšemu članu učiteljskega zbora Ivanu Petriču, z 12 proti 2 glasovoma potrdil in zavrnil tozadevni Wagnerjev priziv.

Po teh poročilih se je prešlo na dnevni red. Nekateri dijaki so se krajevno izključili iz srednjih šol. Razširile so se sledeče šole: Javorje v naknadnem obdobjem iz eno- v dvorazrednico, Dobrneč iz dvo- v trirazrednico, Predvor nad Kranjem iz tri- v petrazrednico, Studenec v krškem okraju iz dvo- v trirazrednico, Toplice iz tri- v štirirazrednico, Višnja gora iz štiri- v petrazrednico, Zg. Šiška z naknadnim obdobjem iz dvorazrednice z vzporednico v trirazrednico; trirazredna deška in dvorazredna dekliska šola v Cerkljah na Gorenjskem se združita, obenem se šola razširi v šestrazrednico, k Šmartinski šoli se ustanovi eksozitura v Hruševki. Imenovanja: za ravnatelja na meščanski šoli v Ljutomeru je imenovan Jan Baukert; v Blagovni se stalno namesti dosevanja učiteljica Terezija Saječeva; učiteljsko službo v Kalobju je dobila Hermina Gajškova, nadučiteljsko službo v Zičah Janko Časl, učiteljsko službo pri Sv. Jedrti nad Laškem Gabriela Pukmeistrova, nadučiteljsko službo pri Sv. Trojici v Slov. goricah Ciril Vobič, učiteljsko službo istotam Ema Vobičeva, nadučiteljsko službo pri Sv. Ožbaltu ob Dravi Ivan Jordan, učiteljsko službo v Vratah Jos. Widmoser, nadučiteljsko službo pri Devici Mariji v Brezju Jos. Čeh, nadučiteljsko službo v Hočah Miha Vauhnik, učiteljsko službo v Jarenini Mihaela Kosmačeva, nadučiteljsko službo v Kamnici Fran Čepe, nadučiteljsko službo na deški šoli v Pobrežju Jos. Klemenčič, nadučiteljsko službo v Razvanju Ludovik Šijanec, nadučiteljsko službo v Št. Ilju v Sl. gor. Silvester Košutnik, nadučiteljsko službo pri Sv. Bolfenku na Kogu Ludovik Musek, dve učiteljski službi istotam Antonija Muskova in Kristina Miheličeva, učiteljsko službo pri Sv. Andražu v Leskovcu Elza Čadovo, še eno mesto se razpiše, učiteljsko službo v Zavrču Ivana Srebrničeva, nadučiteljsko službo pri Sv. Florijanu Karel Recej, učiteljsko službo pri Sv. Roku ob Sotli Angela Misljeva, učiteljska služba v Šmartnem pri Slov. Gradcu Marija Arnuševa, nadučiteljsko službo v Škalah Ferdo Pokeržnik, učiteljsko službo v Škalskih Cirkovcah Jos. Čuček, učiteljsko službo v Mariji Reki Marija Jagrova, nadučiteljsko službo pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji Fran Megla, nadučiteljsko službo v Bevkah Tomo Bitenc, v Črmošnjicah Venčeslav Skebe, v Trebnjem Mihael Kosec, v Mirni Ivan Benedičič, v Dragatušu Ernest Šušteršič, v Metliki Konrad Barle, učiteljsko službo v Iga-vasi Marija Kranar-Vilarjeva, dve mesti se razpišeta, učiteljsko službo v Breznici Marija Jegličeva, v Škalah Martina Judničeva, v Dobrničih Marija Franke-Kotnikova, v Stari Cerkvi Pavla Sigmundova, v Sv. Križu pri Litiji Olga Zajčeva, v Polju pri Litiji Iva Dolinškova, v Blagovici Fran Bozja, Sv. Križ pri Kamniku Balbina Schnablova, a ostane v Komendi v službi, dokler se pri Sv. Križu ne popravi šolska soba, v Kočevski reki Marija Maurinova. Podelitev učiteljskih, oziroma nadučiteljskih mest se odloži: v Gotovljah, pri Sv. Lovrencu pod Prežinom, pri Sv. Benediktu v Slov. gor., v Selnici ob Dravi, na deški in dekliski šoli v Studencih pri Mariboru, v Radvanju, v Teznu in v Št. Janžu na Dravskem polju. Učiteljsko mesto v Tunjicah je že stalno zasedeno, bilo je le pomotoma razpisano.

Nastopne učiteljske, oziroma nadučiteljske službe se še enkrat razpišejo: v Šmartnem v Rožni dolini, v Henini, dve mesti pri Sv. Benediktu v Slov. gor., dve mesti pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, v Stoprech, v Mozlju, v Koprivniku, v Gotevnici, v Planini — črnomaljski okraj, v Bojancih in v Lipoglavu.

Za sledeča učna mesta ni bilo proslincev: pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Čadranjlah, Resniku, pri Sv. Kunigundi na Pohorju, v Skomru, Spitaliču — Stajersko, na Prevodju, pri Sv. Lenartu v S. g., v Legnu, pod Velko-Ribnica Brezno, pri Sv. Martinu na Pohorju, pri Sv. Andražu nad Polzelo, na Blokah, v Gor. Jezeru, Igaravi, Čemšeniku, Pečah, Črmošnjicah in Podblici; za nadučiteljske službe pri Sv. Križu nad Mariborom, v Adlešičih, Čemšeniku, Št. Gotardu, Zg. Tuhinju, Kočevski reki. Vse te službe se razpišejo še enkrat.

Nadučitelj Fran Grudnik in učiteljica Ana Grudnikova se službeno premestita iz Trebelnega v Babino polje. Na lastno prošnjo se upokoje: Pavla Bregantova v Prevaljah, Jakob Kopič pri Sv. Lenartu v Sloven. gor., Gabriela Lichtenwallnerjeva,

učiteljica ž. r. d. v Rušah, Marija Lipovškova v Trbovljah-Vodah, Pavla Majcnova v Legnu, začasno pa Marija Skazova v Velenju.

Nadučitelju Jakobu Kopicu pri Sv. Lehartu v S. g. se podeli naslov „ravnatelj“. Prošnja upokojenega nadučitelja Antona Špana v Slov. Bistrici za reaktiviranje in za podelitev nadučiteljske službe se odkloni, pač pa mu more okrajni šolski svet podeliti kako suplentsko mesto.

Nato zaključil predsednik sejo.

— **Popravek:** V članku „Jugoslovanski Babilon“, 7. številka, stran 2., se ima glasiiti spodnja vrsta „z eksaktnimi vedami“ in ne „z eksekutivnimi vedami“.

— **Draginjske doklade za upokojence.** Demokratsko-socialistična vlada je na eni zadnjih sej odobrila posebne doklade k draginjskim dokladam upokojencev, vdov in sirot. Upokojenci bodo dobivali, ako jim pokojnina znaša 100, 150, 250 ali več kron, dodatno od 200, 245, 290 in 320 kron, za vsakega rodbinskega člana bodo dobili upokojenci brez razlike kategorij dodatno doklado 30 K mesečno.

— **Pokret,** glasilo dalmatinskega učiteljstva, posveča v svoji 1. letošnji številki jubileju našega lista pod zaglavjem „Književnost“ prav laskave besede ter piše med drugim: „Iz same ove sveske (t. j. naše jubilejne številke), koja služi na diku ne samo slovenskom nego čitavom jugoslovanskom učiteljstvu, vidi se, koliko su naši slovenske kolege pokročili napred ispred sviju nas. Neka im je čast! Isto pažljivo posveča tudi nadaljnim številkam letošnjega „Tovariša“. Zlasti pohvalno omenja naš članek „Nova orijentacija našega stanovskega organiziranja“. Za vse lepe besede priznanja se izstanovskim bratom ob sinji Adrijji prav lepo zahvaljujemo.

— **Nemštvo v Velikocvcu.** Nemška deška in dekleška ljudska šola v Velikocvcu šteje skupno 223 in 209, skupaj torej 432 otrok. Od teh govori samo nemško le 52 otrok. K temu bi bilo še pristeti 25 otrok, ki le razumejo ali pa le slabo govore slovensko. Pravih Nemcev, to je, da sta oče in mati oba Nemca, je pa na obeh teh šolah, reci in piši, samo 30. Mater Slovenca ima od šolskih otrok 18, očeta Slovenca 16. Od 13 otrok sta Slovenca oče in mati, le otroci so vzgojeni popolnoma v nemškem duhu. Svojičas so na tel šoli po ukazih višjih šolskih oblasti učitelji tamali in zažigali vse slovenske katekizme.

— **Zopet nov grob.** V Celju je umrla 29. februarja t. l. zvečer po kratki in hudi boleznii (pljučnica in legar) nadvse priljubljena učiteljica gđc. Emica Lilekova, hčerka tamošnjega bivšega gimnazijskega ravnatelja. Službovala je na celjski mestni dekliški osnovni šoli. Blaga Emica je bila kot vzorna tovarišica in neutrudljiva vzgojiteljica silno popularna. V prekrasnih besedah, kjer ni ostalo suho nobeno oko, se je poslovil od nje pri odprtem grobu tovariš nadzornik g. Ljudevit Černei. Celjsko pevsko društvo, katerega članica je bila nepozabna Emica, je pa pod vodstvom tovariša g. Cirila Preglja zapelo večnolepo „Vigred se povrne“.

— **Mir blagi pokojnici!** Velesenjenim roditeljem in globoko potrtemu njenemu zaročencu tov. Makso Wudlerju naše najbolečeje sožalje!

— **Krede ni!** Brezvestni verižniki so neprimerno podražili tudi kredo in s tem pokazali, da so veliki sovražniki kulture, ker ovirajo celo ljudsko šolsko pouk. — Ali je tem ljudem vse dovoljeno?

— **Razpis službe.** Na mestni pomožni šoli v Ljubljani te s šolskim letom 1920-21. stalno popolniti nanovo sistemizirano mesto strokovnega učitelja za rokotvorni pouk na tel šoli. Prednost imajo prosilci, ki so za ta pouk že usposobljeni. Učitelju rokotvornega pouka bo obremen naloga, med velikimi početnicami prirejati učne tečaje za izobrazbo učiteljev rokotvornega pouka. Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti pri mestnem šolskem svetu v Ljubljani do dne 30. aprila t. l.

— **O slovenski stenografiji.** Pred kratkim smo čitali v „Učit. Tovarišu“, da mora izprašanec slovenske stenografije znati latinski ali kak drug romanski jezik. Ta sklep izpraševalne komisije se nam zdi celo reakcionaren in nedemokratsčen. Iz njega zveni grda kruhoborska tendenca, da bi zagurali le izvestnim krogom postranski zaslužek. Stenografija pač nima nobenega stika z latinščino. Ko bi se zahtevalo poznanje turške pisave, ki je ključasta kakor stenografija, ali pa kitajskih ideogramov, bi se nam zdela bolj razumljivo. S takimi nepotrebnimi zahtevami se pač ne bo pospeševalo učenja slovenske stenografije. J. K.

— **Naročniki šolskih zvezkov opozarjamo,** da zaradi visoke poštne ne razpošillamo manj nego 300 zvezkov naenkrat. Poština znaša namreč: za 50 zvezkov 6 K, za 100 zvezkov 11 K, za 200 zvezkov 11 K, za 300 zvezkov 11 K. V zalogi so ta-

čas samo L—1. 2 in L—11, ostale založimo v kratkem. — Učiteljska tiskarna.

— **Ljubljanske tovariše,** ki so brez stanovanja, vabim na sestanek, ki bo v ponedeljek, 15. t. m., ob 7. zvečer, v restavraciji „Pri novem svetu“, Prešernova soba. — J. Blaganje.

— **Valentin Doljak,** šolski voditelj v Svečah v Rožu prosi tov. Julija Sevnika, da mu sporoči svoj naslov.

— **Nova gimnazija.** Šestrazredno gimnazijo v Šabcu so razširili na stopnjo popolnih srednjih šol.

— **Nagrada pisateljem in prirejevalcem šolskih knjig** na Hrvatskem se je sedaj izenačila. Tisti, ki piše in tisti, ki priredi kako učno knjigo za ljudske ali srednje šole dobiva enako nagrado.

— **Novo čitanke za ljudske šole na Hrvatskem** bo sestavljal književnik in profesor na zagrebškem vseučilišču Vladimir Nazor, ki je bil sestavljal hrvatske čitanke za ljudske šole v Istri.

— **Pozor, učitelji sadjarji!** V četrtek, dne 18. t. m. popoldne od 14. dalje, se bo oddalo v Linhartovi ulici št. 12. šol. vodstvom par sto sadnih divjakov. Dobe jih samo tisti, ki pridejo ali pošlieto ponje. Na razpolago bo tudi nekaj cepilne smole. — M. Humek.

— **Članarina in darila za Učiteljski konvikt.** Učiteljstvo deške ljudske šole v Sp. Šiški, in sicer: Ivan Petrič 10 K, neimenovan 4 K, Menart Viljem 5 K, Grašič Fran 2 K, Bergies Avguštin 2 K, Štefanija Čehova 2 kron, Bahovčeva Tončka 2 K, Košca Ana 3 K, A. Krakarjeva 2 kron, Serafina Hubadova 10 K (skupaj 42 K). — Ludovik Koželj 10 kron in Marica Koželj 10 K, oboje iz St. Petra pri Novem mestu. — Učiteljstvo deške ljudske šole v Kranju, in sicer: Rus Vilbald 2 K, Sepaher Anton 2 K, Završnik Stanislav 2 K, Bradaska Albin 2 K, oboje s Primskega pri Kranju. — Mahkota Anton 2 K in Mahkota Stanka 2 K, oboje iz Voklega pri Kranju. — Podgorci izpod Orintovca 22 kron in Josip Lapaže iz Cerkelj na Gorenjskem 10 K. — Joško Bergant, Grosuplje 3 kron. — Anica Pilbahoja, Janja Miklavčičeva, C. Šavnikova, J. Mlačeva, M. Roosova, vse iz Kranja 10 kron. Borovniško učiteljstvo in sicer: Antončičeva Marija 5 kron, Beličeva Pavla 5 kron, Oplarkova Marija 5 K, Engelsberger Viktor 10 K, Paplerjeva Ida 5 kron, Petričeva Marija 6 kron, Rant Franjo 10 K, Smole Izidor 9 K (skupaj 55 K). — Učiteljstvo iz St. Jerneja na Dolenjskem, in sicer: K. in L. Trost 2 kron, E. Tavčar 2 K, M. Pouch 2 K, G. Arh-Sever 2 K, V. Zilndra 2 K, J. Blizjak 2 K, V. Sever 2 K, J. Prijatelj 2 K, K. Trost 4 kron (skupaj 20 K). — Josip Tscherne iz Kočevske reke 5 kron. — Pavel Herbst iz Spodnje Šiške 2 K. — Konrad Barle, nabral v Metliki 140 kron (poročilo pride). — Današnji izkaz 345 kron. Živilci darovalci in nasledniki! — Jakob Dmnik, blagajnik.

Neodrešena domovina.

— **Članarina za vsakega v „Zvezi slovenskih učiteljskih društev“** v Trstu včlanjenega tovariša oziroma tovarišico znaša letno 60 lir, kar pomeni v našem denarju približno 420, reci štiristodvajset kron.

— **Zborovanje učiteljskega društva za tolminski okraj** se je vršilo 16. svečana pri Sv. Luciji ob Soči. Na dnevnem redu je bilo med drugim poročilo o zadnjem delegacijskem zborovanju v Trstu. Sprejet je bil predlog, naj zveza uredi vse potrebno, da se dovoli znanstvenim listom vstop v zasledeno ozemlje. Glede poučevanja italijanščine se je sklenilo, naj se poučuje isto le tam, kjer se je prej poučevalo nemščino. Poučuje pa naj ta predmet samo domače učiteljstvo. Razpravljalo se je dalje o novih ljudskošolskih knjigah. Tov. Ločniškar je podal oceno De Michelijevih beril, ki je vzbudila s pikrimi opazkami obih veselost. Da so zborovalci s poročevalcem vred obsodili izdajo teh knjig, ki so prava kulturna sramota v okupiranem ozemlju, je umevno. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva, da bodi čitanka popolnoma samostojna knjiga, obsegajoča najlepše odlomke iz slovenske književnosti. Končno se je govorilo še o penzijskem zakonu, draginjskih dokladah in okr. učit. knjižnici. Zborovanja se je udeležil predsednik Zveze tov. Anton Gernek iz Trsta.

— **Štrajk učiteljstva v Trstu.** Italijanski učitelji, ki so včlanjeni v nacionalistični „Unione magistratole triestina“, so stopili dne 3. februarja t. l. v štrajk, ki je trajal dober teden dni, da tako izsilijo pri oblasteh izpolnitev zahtev, ki jih je bilo društvo predložilo mestnemu magistratu že dne 9. decembra pret. leta. Zahtevali so stalnega poviška 200 lir pri plači, enkratni prispevek v višini enomesečne plače (13. mesec) in neke koncesije v moralnem pogledu. Oblast je zavlačevala zadevo polna dva meseca in vodila učiteljstvo za nos na razne načine. Sprejela je njegove zahteve šele, ko je začelo štrajkati, a še to le deloma, tako da ni z uspehom gibanja danes ničče zadovoljen. Na podlagi dogovora z oblastjo dobe tržaški učitelji — najkasneje 15. marca t. l. — na račun Bereninijevega zakona, od katerega sta bila začasno izključena Trst in njegova okolica, predumje v višini dvotretjinskega zvišanja učit. dohodkov po že gori omenjenem zakonu; dalje 160

tisoč lir, ki naj jih razdeli posebna komisija v obliki podpore po potrebi med posameznike, in končno še neke moralne koncesije, izmed katerih najvažnejša bi bila: učiteljsko razsodišče v zadevi uradnih imenovanj. Ta reč pa je še tako nejasna, da ni mogoče še presoditi prav njenega pomena. Učiteljska skupina, ki je včlanjena pri „Federazione degli addetti al Comune“ (Splošni zvezi mestnih uslužbencev), katera je včlanjena pri tržaški „Delavski zbornici“, ni proglasila formalno štrajka, ker se njene zahteve precej križajo s postulati „U. M. T.“, a ga je vendar podpirala s tem, da so se njeni člani dejanski udeležili učiteljskega gibanja. Slovensko okoliško učiteljstvo se štrajka ni moglo udeležiti, ker ni bilo od italijanske strani pravočasno informirano niti o gibanju samem, niti o zahtevah, ki so se predložile oblasti.

— **Zborovanje učit. društva za goriški okraj** se je vršilo v četrtek 4. t. m. v Gorici pri „Treh kronah“. Dnevni red: 1. Nove šolske tiskovine in njih uporaba — poroča tovariš Reja. 2. Poročilo o delegacijskem zborovanju „Zveze učiteljskih društev“. 3. Razno. Poročilo o tem zborovanju sledi v eni prihodnjih številkih.

— **Izpit za slovenske učiteljčnice** in srednješolce v Gorici se bodo vršili po Veliki noči. Torej sami izpiti, a šol nikjer!

— **Umrja je v Gorici gospa Karolina Ferlatova,** soproga našega goriškega tovariša Antona Ferlata. Hudo prizadetemu tovarišu naše iskreno sožalje!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XLV. izkaz.

Po 227 K: Lapaže Josip — Cerklje. Prispevali so: Mina Selanova, Ivanka Bohinjeva in Pavla Krušičeva po 50 K, Marija Piskurjeva 40 K ter Albrecht Luka 37 K. Po 50 K: Mazl Vilko in Puhar Karel — Ljubljana. (Prihranek na tobaku.) Po 43 K: Stritar Albin — Ptuj, okolica. (5% od mesečne draginjske doklade.) Po 30 K: Stefančič Fr. — Vel. Lašče; Zirovnik Janko — Borovnica; Katinca Drolova — Zasip p. Bled; Vode Anton — Rudnik pri Ljubljani; Gorjup Pavle — Ljubljana; Vera in Frida iz Tržiča. Po 29 K: Lajovic, Kernc in Skorpič — Tržič. (Desetletni pribitek za svečan in sušec 1920.) Po 25 K: Doljak Valentin in Cirila Križeva — Sveče v Rožu. Po 20 K: Arniček J., Albertina Vajdičeva, Ivanka Cerarjeva, Jožica Korbarjeva, Janka Prosenova in Flora Dimnikova — Sp. Hrušica pri Ljubljani; Antonija Štamcarjeva — Ljubljana; Golež Fran in Minka Sernčarjeva —

Stranice pri Konjicah; Gebauer Viljem in Matilda Gebauerjeva — Smiljev pri Novem mestu; Juvaneč Fran, Zofia Plesničarjeva ter Karolina Čučkova — Mirna peč; K. in L. Trost, E. Tavčar, M. Pouch, G. Arh-Sever, V. Zilndra, I. Blizjak, V. Sever in J. Prijatelj — St. Jernej na Dolenjskem; Ana Somrakova, Mar. Tieglova, Gabr. Hočvarjeva, Ana Finkova, Zagor Otok — prispeval 26 K — Vel. Lašče; Marija — primlek nečitljiv — Draga pri Loškem potoku. Po 10 K: Roza Goleževa — Stranice pri Konjicah; Marija Kmetova, Stefanija Bunčeva in Stefanija Čehova — Ljubljana; Miluška Salamunova — Sp. Hrušica pri Ljubljani; Bergant Joško — Grosuplje; Beti Štajerjeva — D. M. v Polju; Mira Malenkova — Blagovica p. Lukovca; Plhak Hugon, Angelika Jakličeva in Ivanka Straškova — Sladka gora, p. Šmarje pri Jelšah; Engelsberger Viktor, Marija Antončičeva, Marija Petričeva, Rant Franjo in Smole Izidor — Borovnica; Podobnikar Pavel — Drenov grič. Po 5 K: Menart Viljem, Grašič Franc, Herbst Pavel, — Ljubljana; Tscherne Jos. — Kočevska reka; Berič Vinko, Ana Beričeva, Klanšek Vinko in M. Schwalgerjeva — St. Janž na Dolenjskem; Pavla Beličeva, Marija Chladekova, Ida Paplerjeva — Borovnica. — Današnji izkaz 1420 K. Prej izkazanih 13.931 K. Skupaj 15.351 K.

Ivan Petrič,
Ljubljana, VII, Gasliška cesta 172, I. nestr.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA

Ker nam je pošlo vseh začasnih šest števil (1—6), prosimo vladno, naj nam zlasti gospe učiteljice vrnejo proti odškodnini te številke, ki jih nujno potrebujemo. Pošiljajte nam se naslovijo na Upravništvo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Pogosti so slučaj, da dobimo prav v zadnjem trenutku, ko je že ves list takorekoč stavljen, vabla na društvena zborovanja ali druge novice s prošnjo, da poslano čimprej objavimo v listu. Ker nam večkrat taki zakasneli prošnji pri najboljši volji ni mogoče ustreči, prosimo vse tovariše in tovarišice, naj zadevo uredijo vsekaj tako, da dobimo rokopise pravočasno v roke. Zlasti ni čakati do zadnjega trenutka z objavo društvenih zborovanj. Taka naznanila bi društva lahko cel teden prej odposlala na naš naslov ter se tako izognila prav neprijetni zakasnitvi, ki tudi nam ni ljuba in prijetna.

M. S. C.: Poslali smo Vam štev. 31. lanskega „Tovariša“, kjer najdete odgovor na svoje vprašanje. Za natančnejše podatke obrnite se v Velikovec, kjer biva pisec zaznamovanega članka.

L. B.: Dokler ne izpregovorijo BUD jasne besede na svojem zborovanju, ne moremo priobčiti ničesar. Dotični odlok je bil izdan že 9. novembra t. l., zato se čudimo, da nam ga še-le sedaj pošiljate v priobčenju!

H. in B.: Priobčimo v prihodnji štev. Hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6.

se priporoča za nabavo vsakovrstnih znanstvenih in leposlovnih knjig, mladinskih spisov in šolskih potrebščin.

Dokler traja zaloga priporočamo osobito sledeče knjige: po zniž. nih cenah:

Dr. Oswald: Srednješolska vzgoja po K 6.—
G. Majcen: Metodika zemljepisnega pouka „ 3.—
Ant. Rudež: „Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojeslovja „ 5.—

Nadalje:

Slike regenta Aleksandra, lepo izvršene, vel. 50×68 cm 20.—
Črnilo za šole in urade v steklenih po 1 liter 14.—
„ „ „ v manjših steklenicah 5-70
Rdečilo „ „ „ v malih steklenicah 2-50

Slovinci potrebujemo list, ki bi bil veliko cenejši kakor dnevnik, ki bi pa moral s svojim točnim poročanjem popolnoma nadomeščati dnevnik. Tem zahtevam in potrebam ustreza

„DOMOVINA“

Od novega leta naprej izhaja „Domovina“ trikrat na teden, in sicer ob ponedeljkih, sredo in petkih. Trikrat pošiljana stane mesečno samo 3 K. Uprava „Domovine“ bo skrbela, da bo prinašal list poleg pregledov vseh dogodkov tudi izvorne domače, zagrebške, beograjske in druge najnovejše brzozjavne in telefonske vesti. Mesečno, četrt, pol- ali celoletno naročnino je pošiljati na naslov: Upravništvo „DOMOVINE“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Zahtevajte „DOMOVINO“ na ogled!